1846. N°. 154.

ARNHEMSCHE COURANT.

(De prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal 's weeks wordt uitgegeven, en wel op Dingsdag, Woensdag, Donderdag, Zaturdag en Zondag, is f 3 in de drie maanden.)

WOENSDAG 15 JULI.

(De prijs der Advertentiën is, van een tot vijf regels, f 1.00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen zegelregt, voor elke plaatsing.)

Buitenlandsche berigten.

PRUISSEN.

Hamm, 5 *juli*. Het zal niet van alle belang ontbloot zijn, het volgende mede te deelen. Twee referendarissen bij het opperlandsgerigt alhier werden, eenige weken geleden, in eene geregtelijke instructie gewikkeld, dewijl zij op publieke plaatsen over atheismus gesproken en eenige gebruiken der christelijke godsdienst gepersifleerd hadden. Het resultaat der instructie moet, echter, niets naders opgeleverd hebben, dan dit, dat de beklaagden, van uit het [illegible] standpunt, in het openbaar over godsdienstige onderwerpen gediscussiëerd hadden. De stukken werden aan het ministerie van justitie ter consideratie opgezonden, en, tegen aller verwachting, ontving men het volgende eenvoudig besluit: »De referendarissen *M.* en *E.* zullen, op »grond der ingezondene stukken, terstond uit de dienst »der justitie weggezonden worden." (Get. *Uhden*.)

BEIJEREN.

Uit den Beijerschen Pfaltz, 7 *juli*. Ook bij ons zijn geruchten over wezenlijke veranderingen in het personeel van het ministerie in omloop en vooral vindt de meening, [illegible], dat de vrije heer von [illegible] het ministerie [illegible] uitgekozen zijn.

Het ontwerp van den nieuwen kathechismus voor de protestanten van den Pfaltz vindt zeer vele tegenstanders, waaronder voorzeker ook dezulken die het boek verwerpen, zonder het meer van nabij te hebben onderzocht, juist, omdat de schrijver [illegible] zijne litterarische tegenvoeters heeft.

Het gewas belooft een goeden oogst, zoo wel wat de hoedanigheid, als wat de hoeveelheid betreft; de prijzen op alle markten dalen. De wijnstok staat heerlijk en men hoopt op onderscheidene plaatsen een tweede jaar 1834 te zullen beleven, zoo de tegenwoordige gunstige weêrsgesteldheid aanhoudt.

ENGELAND.

Londen, 8 *juli*. De geruchten, willende dat het ministerie nopens de suikers, dene volle gelijkstelling bij den invoer zonder onderscheid, hetzij al of niet van slavenarbeid [illegible] dat het al dadelijk nopens deze [illegible] eenen merkbaren [illegible]

[illegible]

Nederlanders sints eenige jaren [illegible] eene der kennis over hunne oostindische bezittingen [illegible] daartoe de [illegible] belang steeds [illegible] het bataviaasch genootschap [illegible] tijdschriften [illegible]. Het blad [illegible] der Chinesche taal [illegible] kennis van de [illegible] Sanscritisch [illegible] hebben.

Het [illegible] blad [illegible] de [illegible] regering [illegible] te [illegible] die regering [illegible] zijn, [illegible] Oost-Indië [illegible].

FRANKRIJK.

Parijs, 8 *juli*. De heer *Guizot* is heden naar zijn landgoed Val-Richer, bij Lisieux, vertrokken, alwaar hij eene maand denkt te blijven. De kiezers van Lisieux zullen hem een groot gastmaal geven.

— Uit de opgaven van vrijlatingen, welke het departement van marine heeft ontvangen, blijkt dat er, van 1 januari tot 31 december 1845, in de fransche koloniën [illegible] De vroegere vrijlatingen in de vier koloniën, te rekenen van 1830, bedroegen 43,742, waardoor nu het geheele getal van 1830 tot 1845 45,247 bedraagt.

— De rogge-oogst is dit jaar in het departement des Landes zoo vroegtijdig geweest, dat men in vele gemeenten dadelijk na het maaijen de velden weder bewerkt, bemest en terstond met majs bezaaid heeft, en de akkers, welke voor eene maand met gele aren bedekt waren, hebben nu het voorkomen van een donkergroen tapijt, eenen zekeren waarborg voor eenen dubbelen oogst.

— De madridsche dagbladen, van den 6den, melden, dat, volgens ingekomen berigten uit al de provinciën, de ontbinding der militiën zonder eenige wanorde volbragt werd. Behalve deze geruststellende tijding bevatten deze bladen niets meldenswaardigs.

BELGIE.

Brussel, 12 *juli*. Het hof van appel van Brussel, kamer van beschuldiging, heeft zich gedurende deze week bezig gehouden met het onderzoek der zaak van de HH. *de Ridder* en *Borguet*. Gisteren heeft de kamer van beschuldiging, na op nieuw beraadslaagd te hebben, het vervolg der beraadslaging tot op aanstaanden maandag uitgesteld.

— Heden morgen heeft men het berigt ontvangen van het overlijden van den heer *Noyer*, onzen zaakgelastigde te Rome, op den 28sten der vorige maand, na eene ziekte van 11 dagen. De heer *Noyer* was een zeer beschaafd man, die zeer gelukkig de letteren beoefend had.

— De *Commerce Belge* behelst heden nog eenige bijzonderheden, uit Arras, Rijssel, Douai en Parijs, omtrent het ongeluk van den 8sten op den Noorderspoorweg, en merkt aan, dat hetgeen men thans uit de fransche hoofdstad verneemt volkomen de berigten bevestigt, welke dat blad reeds des anderdaags na het ongeval publiek gemaakt heeft.

Met blijdschap ziet men, dat het getal der dooden slechts 14 en dus meer dan de helft minder is dan de eerste geruchten opgaven. Omtrent de oorzaken van het geval wordt aangemerkt, dat het nog steeds onzeker is, of het breken der keten de rijtuigen uit het spoor heeft doen springen dan of dit uit het spoor-springen den ketting gebroken heeft. Als waarschijnlijkheid hierin beslissen mag, en vooral wanneer men de berigten van een reeds den vorigen dag op den weg ontdekt gebrek in aanmerking neemt, zou men eer het laatste onderstellen. Uit Douai wordt ook aan het dagblad van Rijssel geschreven, dat een onderstuk ter plaats, waar twee rigchels bijeenkomen, gebroken en daardoor, tijdens de trein er over kwam, een rigchel in den grond gezakt is.

† *Brussel*, 13 *juli*. »Een avondblad van gisteren meldde, dat de belgische buitengewone gevolmagtigde te 's Gravenhage, de heer *Mercier*, zich vaardig maakte om heden weder naar die residentie op reis te gaan, er bijvoegende, dat deszelfs gouverneurschap van de provincie Henegouwen, als bij zijne vorige afwezigheid, zou worden waargenomen door een lid van den provincialen raad, daartoe door hem gedelegeerd. Het was om, als gouverneur, bij de opening der thans plaats hebbende provinciale sessie tegenwoordig te zijn, (waaraan echter niet het voorzitterschap van dien raad verknocht is, als bij de nederlandsche provinciale staten;) dat de heer *Mercier* jongstleden dingsdag van 's Gravenhage hier doorreisde, om zich zonder verwijl naar Bergen in Henegouwen (*Mons*) te begeven.

»Het dagblad *l'Observateur*, hetwelk schijnt te verkiezen, om het brusselsche nieuws uit 's Gravenhage mede te deelen, (gelijk het amsterdamsche *Handelsblad* zijne haagsche berigten uit belgische journalen neemt,) behelst een schrijven uit 's Gravenhage, den 10den dezer gedagteekend, waarin, naar luid van eene aldaar van den heer *Mercier* ontvangen brief, diens voornemen gelezen wordt, om uiterlijk op heden weder derwaarts te vertrekken; en de correspondent van het genoemde nieuwsblad, die dit berigt in verband stelt met de tevens gemelde terugkomst aldaar van den koning der Nederlanden, wil uit goede bronnen weten, dat hoogstdezelve zich geneigd betoont (*se montre disposé*) om het tractaat te *onderteekenen*.

»De tijd mag leeren wat daar van zij. De waarheid is, dat velen met mij onbegrijpelijk blijft, hoe eene koninklijke onderteekening kan te pas komen, of zelfs maar wel voegelijk kan zijn, veelmin vereischt worden bij een door wederzijdsche gevolmagtigden gesloten of te sluiten *handelsverdrag*, ten ware om, in het geval van wederkeerige *ratificatie*, daaraan effect te geven. Men weet immers, dat dit niet kan geschieden bevorens het traktaat, door de onderhandelaren ontworpen, de toestemming der belgische Kamers erlangd hebbe. Men heeft ook de dezer dagen bij de Kamer der Representanten aangenomene *conventie met Frankrijk* vooreerst niet anders dan door den belgischen ambassadeur te Parijs, prins *de Ligne*, eenerzijds, en den franschen minister *Guizot* anderzijds onderteekend gezien. De belgische constitutie bepaalt stellig, art. 68: »*Les traités de commerce et ceux qui pourraient grever l'état ou lier individuellement des belges, n'ont d'effet qu'après avoir reçu l'assentiment des Chambres*.

— »De *Indépendance Belge* zegt, dat, naar men verzekert, prins *Frederik der Nederlanden* door aankoop eigenaar is geworden van 1,100 hectares weiland, bosschen en heivlakten, waarvoor het gouvernement van de wetgeving de beschikking gevraagd heeft, om er een bedelaars-landbouw-gesticht op te rigten."

Binnenlandsche berigten.

's Gravenhage, 12 *juli*. Bij de regering is ontvangen eene depêche van 's konings gezant te St. Petersburg, van den 1sten dezer, geleidende eene nota van den rijkskanselier, graaf *van Nesselrode*, van dienzelfden dag, houdende, dat, vermits de termijn van 15—27 julij, waarop, volgens eene vroegere schikking, de toepassing der ukase van 19 junij 1845 op de nederlandsche vlag aanvang zou nemen, te nabij op handen is, dan dat de tusschen de beide gouvernementen aanhangige onderhandelingen nog voor het verstrijken van dien termijn tot eene eindbeslissing zouden kunnen zijn gebragt, het aan Z. M. den keizer behaagd heeft, om, naar aanleiding van het daartoe op dien grond door den nederlandschen gezant, namens zijn gouvernement, te kennen gegeven verlangen, te bevelen, dat de voorloopig tot op 15—27 julij 1846 aan de nederlandsche schepen toegestane bevoegdheid, om ook indirect handelsartikelen in Rusland aan te brengen, zonder onderworpen te zijn aan de verhoogde in- en uitgaande regten, vastgesteld bij de ukase van 19 junij 1845,

zal worden verlegd tot aan het einde van het scheepvaartsaizoen van het loopende jaar.

— Bij besluit van heden, n°. 237, heeft Z. M. goedgevonden, in plaats van *J. van Reijerdam*, overleden, tot boekhouder en kassier, belast met de comptabiliteit van de nederlandsche *Staats-Courant*, enz. met ingang van den 1sten der loopende maand, te benoemen *H. Adama van Scheltema*, gepensioneerd referendaris van het departement van binnenlandsche zaken.

Arnhem, 14 julij. Het feest (de wedren) dat onze stedelijke regering gisteren den ingezetenen en velen vreemdelingen verschaft heeft, is in behoorlijke orde afgeloopen en werd door een allerheerlijkst weder begunstigd. Bij het binnenkomen der baan werd een ieder dadelijk getroffen, door de doelmatige inrigting van het geheel. Ongeveer ten 12 ure arriveerden HH. KK. HH. de prins *van Oranje* en *Alexander der Nederlanden*, vergezeld door den heer gouverneur van de provincie, op het terrein en namen plaats op de met smaak versierde tribune, terwijl het stedelijk muzijkkorps het volkslied speelde. Niet lang na de komst van HH. KK. HH. begon de wedren om de zilveren vaas, door den prins *van Oranje* gegeven. Drie paarden wedijverden om dien prijs, welke behaald werd door den bruinen hengst *Great-Gun*, uit Engeland afkomstig, 4 jaar oud en toebehoorende aan de Velzer Societeit. Voor dat de tweede ren eenen aanvang nam, werd de komst van H. K. H. de prinses *van Oranje* aangekondigd, die door den heer burgemeester *van Pallandt* vergezeld was en door Zijn Ed. Achtb. naar de voor H. D. bestemde zitplaats werd geleid. — Bij den tweeden ren, die nu gehouden werd, werd de prijs van *f* 400, van wege deze stad aangeboden, insgelijks behaald door een paard van de Velzer Societeit, de licht-bruine hengst *Turpin*, in 1843 binnen deze provincie, te Steenderen, geboren, en dus naauwelijks drie jaar oud. Na eene vrij lange pauze nam de *Heeren-Wedren* een begin, waaraan deelnamen de heeren *F.* baron *van Brakell*, met zijnen vos-ruin, en door dien heer-zelven bereden; *C. F. Prosch*, met zijne engelsche zwart-bruine vol-bloed merrie, *J. M. Still* met zijne engelsche vos-merrie. Het tweede dezer paarden, *Comédie* geheeten, behaalde de premie. Ingevolge de bepalingen van het programma werd dit paard voor *f* 600 benaderd, vervolgens onder de deelnemers aan eene loterij om hetzelve verloot, en is dit paard ten deel gevallen aan den heer mr. *J. F. B. van Hasselt*, lid der provinciale staten van Gelderland en kanton-regter te Apeldoorn. — Ten slotte behaalde een derde paard van de Velzer societeit, de licht-bruine merrie *Caprice*, ook een drie-jarig geldersch paard en mede te Steenderen geboren, den prijs van *f* 150. — In de pauzen namen de vorstelijke personen deel aan een déjeuner, dat H. D. door de stad was aangeboden, en voerde de muzijk onderscheidene stukken uit. Langzamerhand begon de menigte, die men op 4 à 5000 personen begrootte — men rekent het getal rijtuigen op 4 à 500 — het terrein te verlaten en stadwaarts of naar elders terug te keeren.

In den avond van den dag, hadden zich onze aanzienlijkste ingezetenen tot een collation en bal vereenigd in het hôtel *Bellevue*, op een' der heuvelen buiten onze stad, en tot gasten genoodigd H. H. K. K. H. H. den prins en de prinses *van Oranje*, en prins *Alexander*, die deze uitnoodiging wel hadden gelieven aan te nemen. Ten 1 ure in den nacht, hebben de vorstelijke personen het bal verlaten. H. K. H. de prinses, ligtelijk ongesteld geworden, is onmiddellijk naar het Loo teruggekeerd; H. D. gemaal nam zijnen intrek in het Bad-hôtel het Zwijnshoofd, terwijl prins *Alexander* ten huize van den heer graaf *van Ranzow* logeerde. — Om ook aan de andere standen onzer ingezetenen, die geen deel konden nemen aan de partij in *Bellevue*, eenen genoegelijken avond te verschaffen, liet de stedelijke regering, op een stuk weiland, aan de overzijde van de Rijn, eenig vuurwerk afsteken, dat, van de bekende wandeling *Onder-langs* en *Boven-over* gezien, een heerlijk effect deed. Deze genoegelijke feestdag en avond zullen bij allen, die hetzelve bijwoonden, eene aangename herinnering blijven opleveren.

(Mogt in dit berigt eenige bijzonderheid min juist zijn opgegeven, dan zal elke minzame teregtwijzing deswege ons welkom zijn.)

WESTINDIE.

Paramaribo, [illegible] *mei.* In ons *Algemeen Nieuws- en Advertentie Blad* van den 9den leest men: Wij vernemen, dat met het schip *Antonie en Eugenie* het berigt is aangebragt, dat het Z. M. den koning heeft behaagd, den heer *G. S. de Veer*, gouvernements-secretaris dezer kolonie, met verlof naar Nederland te doen vertrekken, ten einde aan het hoofd der afdeeling: *Westindische zaken*, bij het ministerie van koloniën te worden geplaatst. In deze, voor den heer *de Veer* zoo vereerende betrekking, vertrouwen wij, dat Z. Ed. al deszelfs bekwaamheid en belangstelling in de kolonie zal vereenigen, om naar zijn vermogen voor het welzijn dezer volkplanting te arbeiden.

Ter bevestiging van het bovenstaande leest men voorts in het blad van den 21sten dezer, dat ter gouvernements-secretarie aanteekening gehouden is van het voorgenomen vertrek van den heer *de Veer*.

Curaçao, 30 mei. Het is ons zeer aangenaam, de bewoners van het stads-district en die der Oost- en Midden-divisiën dezes eilands met den vruchtbaren regen van donderdag morgen te kunnen geluk wenschen. Zij hebben thans hunne beurt gehad en mogen zich verheugen, dat voor dit jaar alle vrees voor volkomen gebrek aan drinkbaar water verdwenen is. Het vee in de Oost- en Midden-divisiën zal ook voor de invallende droogе maanden met voeder voorzien zijn en behouden worden.

Eenige plantaadjen in het noordelijke gedeelte van de Midden-divisie en de West-divisie hebben dezen regen niet gehad; dezelve is tot de plantaadje Groot-Piscadera zwaar geweest.

De West-divisie heeft, met uitzondering van enkele plantaadjen in het noordelijke gedeelte, den regen van den 18den zeer zwaar gehad; op eenige plaatsen heeft hij zelfs eenige schade aan de dammen en lage landen toegebragt. Die regen was kortstondig en buitengewoon zwaar.

De regenbui van den 2sten ging vergezeld met donderslagen en was minder zwaar, doch heeft langer geduurd dan die van den 18den. Het heeft afwisselend zwaar omtrent drie uren lang geregend. Volgens de waarnemingen op het militaire hospitaal, is in het stads-district $9\frac{1}{4}$ duim water gevallen; volgens de waarnemingen op 's rijks etablissement Fortuin, in in de Oost-divisie, 8 duim, en volgens die op 's rijks etablissement de Hoop, in de Midden-divisie, $6\frac{1}{4}$ duim.

Ingezonden stukken.

Laissez faire.

Bij aldien het stilzwijgen bij zeer velen, helaas, niet voor een ongunstig teeken in eene betwist wordende zaak wierd gehouden — ik zoude den schrijver in n°. 116 van dit blad, die zich *"een vriend der beste wegen"* noemt, en eene repliek op een stuk in n°. 58 van ditzelfde blad voorkomende, tracht te geven, volgens den raad van den koninklijken wijsgeer, niet naar zijne dwaasheid hebben geantwoord; doch, om de gezegde redenen, acht ik eene nadere teregtwijzing omtrent dit onderwerp niet overbodig.

Vooraf, echter, moet ik het volgende opmerken: dat het *a priori* verdenking moet baren, den schrijver in de gegevene omstandigheden, waarin een steenweg van Doesborgh tot aan de pruissische grenzen bij Gendringen aanbesteed en bijkans voltooid is geworden, te hooren betoogen, dat er nu ook volstrekt geene behoefte meer zoude bestaan, om eenen zijtak daar te stellen, waardoor niet alleen vele zeer bevolkte buurschappen, overvloeijende van allerlei produkten, de nijvere en volkrijke gemeente Dinxperlo, maar, wat meer is, Bocholt, de grootste en aanzienlijkste plaats aan de grenzen, in aansluiting, ja in regtstreeksche verbinding, met dezen zoogenaamden hoofdweg zouden gebragt worden.

Foei, *vriend van de beste wegen!* — en als zoodanig ook mijn vriend — gij verloochent hierdoor uwen naam; gij verraadt hiermede eene onreine bron, welke het om uw-zelfs-wil beter ware te stoppen; want de nijd is de verrotting der beenderen.

Ook zoude men uit het gezegde van den schrijver, dat sints de voltooijing van den weg van Doesborgh naar de pruissische grenzen, in de rigting van Anholt, met rasse schreden nadert, enz. kunnen opmaken, dat deze weg van steen of grind tot Anholt werd doorgetrokken; — tot voorkoming van misverstand, evenwel, diene, dat voor zoodanige aansluiting tot Anholt, tot dusver, evenmin, als voor de verdere aansluiting tot Bocholt, zoo wel omtrent de wijze hoe, als omtrent den tijd wanneer, geene zekerheid bestaat; hoewel ongetwijfeld, een iegelijk, die de vermeerdering van communicatie, en daartoe de verbetering van wegen met mij en mijnen vriend ter harte gaat, de zekere en spoedige uitvoering van dit project vuriglijk moet wenschen. Eindelijk, schijnt de schrijver de bedoeling of beteekenis van het verzetten der palen der vaderen niet te hebben begrepen. Gaarne voeg ik deswege tot zijne teregtwijzing hierbij, dat men, door het daarstellen van eenen goeden weg van Doesborgh naar de munstersche grenzen, ten allen tijde heeft beoogd, om belendende gemeenten, doch inzonderheid de meest belangrijke nederlandsche en pruissische grenssteden, en alzoo in de eerste plaats Doesborgh en Bocholt, met elkander in verbinding te brengen; — dat men daarbij, als van zelf, tot eene aansluiting op de grenzen, in de nabijheid van Dinxperlo, [blijkens oudere en nieuwere geographische kaarten] is gekomen, zal niemand, die zoo veel wiskundige kennis bezit, dat eene regte lijn de kortste afstand is tusschen twee punten, gezegd kunnen voorkomen, — dat men nu van dit project, dat niet om meerdere redenen gunstiglijk aanbeveelt, niet zonder hooge noodzakelijkheid moest afwijken, en *alzoo* de palen der vaderen, met wijsheid en bedachtzaamheid geplaatst, niet moest verzetten, zal den schrijver hiermede, zoo ik hoop, begrijpelijk zijn geworden.

Wat nu verder den inhoud van het bedoelde stuk betreft, waarin men tracht te betoogen, dat er alleen en uitsluitend een steen- of grindweg van Doesborgh naar Gendringen, en niet naar Dinxperlo, behoort te worden gemaakt, — de schrijver schijnt zijne gronden daarvoor te putten:

1°. uit een zeker regt van anciënniteit of prioriteit dat aan de ontwerping en vaststelling van het plan tot den weg naar Gendingen, boven dat van naar Dinxperlo, moet toegekend worden;

2°. uit het geringe belang van aansluiting met Bocholt, en de onzekerheid van verdere doortrekking tot Munster;

3°. uit de moeijelijkheid en bezwaren, welke het daarstellen van eenen zijtak van Silvold naar Dinxperlo [illegible] [illegible] de schrijver zich-zelven of anderen schromelijk te misleiden, door te beweren, dat, na vele onderhandelingen met verschillende nederlandsche gemeenten, bepaaldelijk en met de pruissische regering, eindelijk, om onderscheidene redenen, tot aansluiting van Doesborgh met het Munsterland en geheel Duitschland, de straatweg in de rigting van Gendringen en Anholt, [illegible] altijd gekozen en aangewezen ware? Neen, vriend, in deze uwe stelling bedriegt gij u grootelijks. [illegible] moge waar zijn, dat er met sommige nederlandsche gemeenten, die dit plan zeer warm toegedaan, [illegible] voorbijgaan van anderen, zoo ook met de pruissische regering, langdurig over dit onderwerp gecorrespondeerd zij geworden — maar, dat deze laatste [illegible] goedkeuring aan deze route, als de meest wenschelijke tot aansluiting, zoude gegeven hebben, is, met uw verlof, evenmin waar, als het waar is, dat dezelve tot op dezen stond, de concessie en de gewone [illegible] als subsidie van den staat verleend hebbe.

In welke kringen het [illegible] [illegible] del van eenen goeden weg, in verbinding te stellen [illegible] moeijelijk zijn op te sporen en weinig ter zake afdoen. Ook zal mijn vriend bezwaarlijk kunnen [illegible] welke moeite en sedert onheugelijke jaren, van de zijde van onderscheidene [illegible], vruchteloos [illegible] het gewenschte [illegible] te [illegible] die evenwel tot zijn nadigt, dat men, zoo ik vermeen, meer dan een [illegible] eener [illegible] van uit de gemeente Dinxperlo onophoudelijk [illegible] schreven, geweven en zich gevleid heeft, van [illegible] het zoo lang beoogde plan van den Doesborgschen straatweg opgenomen te zullen worden, [illegible] dat men eindelijk, bij de verijdeling dezer billijke verwachting, in vereeniging met [illegible] sche gemeente, eene regtstreeksche communicatie door middel eener chaussée met Bocholt heeft geopend, waarvan de aanbesteding gelijktijdig, zoo niet vroeger, met die van den steenweg van Doesborgh naar Gendringen plaats gehad heeft; waaruit dan blijkt, dat dit droombeeld — zoo als mijn vriend zulks noemt — spoediger dan hij had verwacht, is ontstaan, en spoediger dan hij zich voorzeker voorgesteld [illegible] verwezenlijkt is geworden. Dat deze chaussée

Bocholt als lokspijs — volgens het zeggen van mijnen vriend — zoude daargesteld zijn, ten einde daardoor eenen zijtak van den steenweg van Terborgh of Silvold naar Dinxperlo te bekomen, is inderdaad niet kwalijk geraden; en dat daaraan een wijduitgestrekt perspectief op het geheele Munsterland, als zinnebeeld van den hoorn des overvloeds daarachter geplaatst, verzonnen werd, is waarlijk verheven en dichterlijk uitgedrukt; — maar, gedachtig aan de spreuk, *rien n'est beau que le vrai*, zoo voeg ik tot opheldering hierbij, dat men in de gemeente Dinxperlo, naar het schijnt, aan de bereiking van het groote doel, — de verbinding van het zuidelijk gedeelte der graafschap met het Munsterland — niet beter vermeende bevorderlijk te kunnen zijn, dan door de aansluiting op pruissisch grondgebied, (welke men elders te vergeefsch had beproefd, of mogelijk te weinig gezocht) tot aan de nederlandsche grenzen, met de meeste zorg en opoffering, te helpen verzekeren en bewerkstelligen, en wel in zoodanige rigting, dat de hoofdplaatsen Bocholt en Doesborgh het spoedigst met elkander in aanraking konden worden gebragt. En kan het u nu nog bevreemden, mijn vriend, ja verdient het integendeel, ook in uw oog niet den meesten lof, dat vele ingezetenen der bedoelde gemeente, in *linea recta* aan deze route gelegen, hierbij onder het oog houdende de gunstige situatie hunner plaats, en overtuigd van het dadelijk belang van eenen grooten, of heerenweg, zoo tot vervoer hunner producten, als van de verschillende voorwerpen van hunnen handel, zich ter regter ure, met meerdere belangstellende personen, tot eene maatschappij hebben vereenigd, die de concessie van de pruissische regering, tot het daarstellen eener chaussée van Bocholt naar Dinxperlo hebben aangevraagd en verkregen, en deze voor gezamenlijke rekening, onder opzigt van bekwame ambtenaren hebben doen vervaardigen, welke chaussée, eene lengte van ruim 9000 nederlandsche ellen uitmakende, thans nagenoeg voltooid, zoo zeer aan al de vereischten van de schoone en doelmatige pruissische wegen beantwoordt, dat aan dezelve aanvankelijk de goedkeuring der hooge regering is geschonken, en ten blijke waarvan zoo mede tot aanmoediging van welk een loffelijk voorbeeld, het [illegible] is geopend, [illegible] buitengewone [illegible] den staat, daaraan [illegible] worden, van welk definitief besluit ik mijn vriend, eerlang, door middel van dit blad, hoop kennis te geven.

Bij de lezing van het tweede punt, »dat de aansluiting met Bocholt van weinig beteekenis moet worden geacht, en de verdere verbinding met Munster nog zeer onzeker is, — diene het volgende ter consideratie en advies.

Het zal bij niemand, die met de pruissische grenssteden bekend is, aan eenigen twijfel zijn onderhevig, dat Bocholt de grootste en belangrijkste van deze alle, voor dit gedeelte der graafschap, als de sleutel of poort van het munsterland moet beschouwd worden. Hij voert, daarenboven, eenen tamelijk uitgebreiden handel; heeft, in weerwil van voor eenige jaren geleden verlies, nog aanzienlijke fabrieken; heeft eene regtbank voor het ambt binnen hare muren gevestigd; sluit zich aan de eene zijde door eene nagenoeg voltooide chaussée aan Wezel, aan de andere zijde aan Borken, [illegible] linge [illegible] groot [illegible] het ontbrekende aan geenen redelijken twijfel meer is onderworpen.

Doch wat oppert gij ook hieromtrent bezwaren, mijn vriend, met betrekking tot de aansluiting der Lievern-Dinxperlosche chaussée, tot op dien verwijderden afstand, daar zelfs de gewenschte aansluiting van den doesborghschen straatweg met Pruissen in de nabijheid, en wel van Gendringen naar Anholt en Bocholt, niet plaats vindt, en, wie weet het, wanneer plaats vinden zal? De verbinding met Bocholt schijnt gij overigens voor de rentabiliteit van den [illegible]ghschen weg niet onverschillig te achten; maar [illegible] wederom bewogen om de route van Bocholt naar Terborgh over Varsseveld te wijzen? Waart gij wat beter in dezen omtrek georiënteerd, gij zoudt weten, dat dezelve niet korter dan over Dinxperlo kan worden genomen.

Wat eindelijk het laatste argument betreft, — het [illegible], naar des schrijvers betoog, gezocht worden, in de *mogelijkheid*, om eenen zijtak van Silvold naar Dinxperlo daar te stellen, zoo wegens den lagen en kostbaren grondslag, als wegens de personen, van welke men eenige gronden, voor den bedoelden weg benoodigd, zoude moeten onteigenen, en die, naar zijne meening, dit plan niet zouden toegedaan zijn — en wegens het bekomen der benoodigde gelden. Och! mijn vriend verontruste en bekommere zich niet al te zeer over de bezwaren, aan deze onderneming verbonden; door onvermoeiden arbeid komt men alles te boven. Van u, als een voorstander van de beste wegen, mag men immers ook naar uw vermogen gunstige medewerking verwachten? en aanvankelijk ondervindt men dezelve reeds van vele aanzienlijke, vermogende, belangstellende en invloedrijke personen, zoodat men den gewenschten uitslag dan ook hoegenaamd niet meer betwijfelt; te minder, daar men reeds vele schijnbaar onoverkomelijke zwarigheden gelukkig te boven gekomen is. Eene vertrouwelijke raadgeving mag ik evenwel mijnen vriend bij deze gelegenheid niet onthouden; zij is deze: wanneer hij soms, om bijzondere redenen, geene affectie voor dezen weg mogt gevoelen, dat hij alsdan slechts de neutraliteit moge in acht nemen, en [illegible] de spreuk van den grooten DESTY, hierboven als motto geplaatst, naauwkeurig opvolge.

Voorts, moet ik mijnen viend doen opmerken, dat de geestige tirades op het vervoer van goederen bij nacht of nevel, de duistere toespelingen op de inschikkelijkheid van sommige personen, de ingewikkelde beschuldiging van ontevredenheid van anderen, wegens de lasten, uit den aanleg van den weg voor hen voortvloeijende, als ook de onzuivere opgave van de veelvuldige kronkelingen in de bedoelde chaussée, als onkiesch, niet ter zake dienende, en strijdig met de waarheid, der wederlegging onwaardig worde geacht [illegible] integendeel bij dezen verzoekende, zich voortaan van zulke wapenen die zelfs eene goede zaak bederven, wel te willen onthouden.

Ten slotte deelt mijn vriend nog den welwillenden raad mede, om Dinxperlo liever met den overijsselschen spoorweg in verbinding te brengen. — Deze snuggere wenk, zet voorzeker de kroon op zijn grondig betoog, en heeft schrijver dezes op het denkbeeld gebragt, zoo hij eene gissing mag wagen, dat zijn vriend, zoo als men oudtijds gewoon was te zeggen, een Kampenaar ware.

Een welmeenende graafschapper.

Aan de Redactie der Arnhemsche Courant.

Bij het regensburger rijks-reces, van 25 februari 1803, is, onder meer anderen, de vorst VAN HOHENZOLLERN-SIGMARINGEN, door de heerlijkheid Glatt en de kloosters Insikhofen, Kloosterbeuren en Holzheim, schadeloosgesteld voor zijne feodale regten in Boxmeer, Dixmuiden, Berg, Gendringen, Etten, Wisch, Pannerden en Millingen. Niettegenstaande deze schadeloosstelling destijds zijn volle beslag heeft bekomen en het vorstelijk Hohenzollern-Sigmaringensche huis, in het bezit gesteld en gebleven is van de bovengemelde heerlijkheid en kloosters, heeft hetzelve zich naderhand die feodale regten weder toegeëigend, sommigen zelfs verkocht, zoo als Pannerden en nog zeer onlangs Millingen, alwaar de koopers die regten voortdurend uitoefenen, terwijl in Berg, Wisch, Gendringen en Etten (1) meergemeld vorstelijk huis dit zelve doet plaats geven.

De schadeloosstelling geschiedde uit hoofde de hiervoren opgegeven heerlijkheden, met de daaraan verbonden regten, in de Nederlanden gelegen, aldaar niet verder konden worden uitgeoefend, vermits die door de bestaande orde van zaken afgeschaft en vervallen waren.

Het vorstelijk besluit van 6 maart 1814 heeft, wel is waar, de heerlijke regten in het algemeen weder hersteld, maar dit besluit kon nimmer eenigen invloed hebben op de heerlijkheden, hier in geschil, daar de schadeloosstelling een gevolg was van de vernietiging der heerlijke regten, en zoo die eenmaal in het leven mogten worden teruggeroepen, kon dit gewis niet in het belang der *geïndemniseerden* zijn, maar moest die herstelling alleen in het voordeel van den staat werken, ten wiens behoeve de schadeloosstelling was gegeven.

Intusschen blijven zoo wel de vorst van HOHENZOLLERN als de zich noemende heeren van Pannerden en Millingen die regten uitoefenen, zonder dat de administrative magt zich daarover bekommert. Is dit onverschilligheid of onkunde? Men gelooft het laatste te moeten aannemen, want het eerste zou onvergefelijk zijn, en derhalve vermeent men deszelfs aandacht daarop te moeten vestigen; want niet alleen dat orde en regelmatigheid vorderen, dat hieraan een einde kome, maar ook het belang der bewoners dezer heerlijkheden pleit daarvoor; reeds te lang zijn die opgescheept met geschenken van burgemeesters, secretarissen en wat dies meer zij, die de pretense heeren aangenaam en het hun veelal niet zijn; ook van de jagt op hunne eigene gronden zijn zij verstoken, dewijl die heeren zich dezelve almede uitsluitend hebben toegeëigend.

Men vertrouwt, dat deze wenken voldoende zullen zijn, om de regering weder in deszelfs regten te doen terugtreden en de ingezetenen der heerlijkheden niet verder verstoken blijven van regten, welke hun bij de grondwet zijn gewaarborgd.

N. A.

---

(1) Dixmuiden behoort tot België.

Letternieuws.

Het eenvoudige is de stempel van het schoone. Volgaarne ruimen wij derhalve het onderstaande een plaatsje in. Zoodanige lofrede is zoodanig werk waardig. Zij getuigt niet minder voor den een dan voor den ander.

Gedachten over de Bijdragen tot de kennis der Nederlandsche Oost-indische Bezittingen en over Autocratie, of het bij de Indische regterlijke magt aanhangige proces tegen de Javasche Bank, door L. VAN VLIET.

Steeds meenden wij de grootste lofspraak op het Opperwezen te vinden in de eenvoudige woorden van het boek Genesis: *God sprak: er zij licht, en er was licht.* Men verwachte van ons alzoo geene uitvoerige lofrede. Het is niet mogelijk alles op te geven, wat in de werken van den heer VAN VLIET der aandacht overwaardig voorkomt, en eene analyse, hoe goed ook, zoude zijnen stijl verminken, die vloeijend en treffend is als de welluidendste poëzij. Dat zijn schrijven veel gelezen en spoedig betracht worde!

Insender dezes heeft het genoegen gehad, den heer VAN VLIET ten huize van eenen zijner vrienden te ontmoeten; hij moet bekennen, dat zijn uiterlijk volkomen beantwoordt aan hetgeen hij zich daarvan, bij het lezen zijner geschriften, heeft voorgesteld. Een gedachtenvolle ernst troont op zijn voorhoofd, en vertoont zich in den vasten, gebiedenden blik zijner zwarte, fonkelende oogen. Rondom den mond ziet men eenen welwillenden lach, die de gevolgtrekking eener edele zachtmoedigheid van gemoed, door strenge grondbeginselen ondersteund, regtvaardigt. Zijn gelaat leert zijne geschiedenis. Treurige, maar eervolle geschiedenis!

X.

Advertentien.

De Notaris *J. D. PASTEUR*, te *Doetinchem*, zal, op Dingsdag den 28sten Julij, op premie doen inzetten, en Dingsdag den 11den Augustus daaraanvolgende, telkens des voormiddags ten 10 ure, in het *Heeren-Logement* te *Doetinchem*, in perceelen of massa finaal verkoopen:

1o. Het GOED, genaamd *BEEKLUST*, zeer aangenaam gelegen nabij *Doetinchem* aan den weg op *Varsseveld*; oorspronkelijk aangelegd tot eene BUITENPLAATS, bestaande uit lommerrijke WANDELINGEN, door allerhande HEESTERS en EIKENBOSCH, welke eenen grooten visrijken VIJVER omgeven. Voorts uit eenig BOUW- en WEIDELAND, uitgestrekten BOOMGAARD, fraaijen ruimen KOEPEL en LAAN met EIKENBOOMEN; in het geheel groot 9 Bunders, 14 Roeden en 72 Ellen.

2o. De ONVERDEELDE HELFT in een perceel BOSCHGROND, gelegen nabij het vorenstaande, genaamd het *Ellegoor*; in het geheel groot 12 Bunders en 20 Ellen, en bestaande grootendeels uit zware OPGAANDE PEPPELEN, ELSHOUT en EIKENBOOMEN.

En 3o. Een HUIS en [illegible] PLAATSJE, op eene der beste standen in de Homburger straat te *Doetinchem*, bevattende 6 behangen BOVEN- en BENEDEN-KAMERS, KEUKEN, KELDER en verdere GEMAKKEN.

Nadere inlichtingen zijn, op *franco aanvragen*, te bekomen bij genoemden Notaris.

---

† † † De Notarissen *FRANCKEN*, te *Elst* en *PILGRIM*, te *Huissen*, zullen, op Donderdag den 6den Augustus 1846, bij inzet, en den 20sten dier maand bij toeslag, des namiddags ten 4 ure, aan het *Veerhuis* te *Malburgen*, in het openbaar verkoopen:

Twee ERFPACHTS-RENTEN van 42 gulden in in het jaar; *twee* HOFSTEDEN en *twee* stukken BOUWLAND, onder *Huissen* en *Malburgen* gelegen. Breeder bij billetten omschreven.

---

† † † In eene der voornaamste Steden der Provincie *Gelderland* wordt ter overname aangeboden eene WIJN-AFFAIRE, waarvoor een matig kapitaal vereischt wordt. — Adres, met *franco-brieven*, sub Letter Z., bij den Uitgever dezer.

---

† † † Een KOPER- en BLIKSLAGERS-KNECHT, zijn werk grondig verstaande, van onbesproken gedrag, van de Roomsch-Katholijke Godsdienst, vast werk begerende, gelieve zich, in persoon of met *vrachtvrije brieven*, te adresseren bij *M. KRONENBURG*, Mr. Koperslager te *Culenborg*.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 14 Julij 2 El 0 Palm 4 Duim: gew. 0 D. gev. 1 D.

STAAT EN OVERZIGT van den Inhoud en het Resultaat der Rekeningen wegens het beheer der Provinciale Fondsen van *Gelderland* over de Diensten van 1843, 1844 en 1845.

Eerste Afdeeling.

INKOMSTEN EN MIDDELEN.

DADELIJKE OPBRENGST OVER HET DIENSTJAAR

	1843. Volgens de rekening van den 1sten jaargang.		Volgens de suppletoire rekening van den 2den jaargang.		Volgens de suppletoire rekening van den 3den jaargang.		Totaal.		1844. Volgens de rekening van den 1sten jaargang.		Volgens de suppletoire rekening van den 2den jaargang.		Totaal.		1845. Volgens de rekening van den 1sten jaargang.		Aanmerkingen.
Eerste Hoofdstuk.																	
Beschikbare overschotten van vorige jaren	61783	03	»	»	»	»	61783	03	47229	60½	»	»	47229	60½	22198	84½	
Restanten van de opct. over 1832	2	»	»	»	»	»	2	»	»	»	4	35½	4	35½	»	»	
1833	8	76½	»	»	»	»	8	76½	»	»	»	»	»	»	15	11	
1834	19	98½	»	»	»	»	19	98½	»	»	»	»	»	»	»	»	
1835	29	77	»	»	17	92	47	69	»	»	»	»	»	»	»	»	
1836	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	39	36	39	36	»	»	
1837	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	17	31	
1839	55	90½	»	»	20	76½	76	67	»	»	46	71½	46	71½	»	»	
1840	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
1841	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	22	60	
Teruggave van een voorschot in 1832 aan de Gemeente Vuren verleend	130	50	»	»	»	»	130	50	130	50	»	»	130	50	130	50	
Tweede Hoofdstuk.																	
Opcenten op 's rijks belastingen	65049	91	7042	29	42	91	72135	11	61811	76	10105	68	71917	44½	61396	05	
Derde Hoofdstuk.																	
Verhuurde Gebouwen	550	»	»	»	»	»	550	»	550	»	»	»	550	»	550	»	
Recognitie voor het plaatsen eener schuur op provincialen grond, langs den straatweg van Arnhem op Apeldoorn	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	1	»	
Vierde Hoofdstuk. *Alle andere middelen van de Provincie.*																	
Tegemoetkoming in de kosten van onderhoud van het gouvernements-gebouw te Arnhem	1000	»	»	»	»	»	1000	»	1000	»	»	»	1000	»	1000	»	
Renten van gelden, voortspruitende uit het batig overschot van vorige jaren	954	50	»	»	»	»	954	50	965	»	»	»	965	»	1350	25	
Totalen der inkomsten en middelen f	129584	36½	7042	29	81	59½	136708	25	111686	86½	10196	11½	121882	98	86676	66½	

Tweede Afdeeling.

UITGAVEN EN BEHOEFTEN.

WERKELIJKE UITGAVEN OVER HET DIENSTJAAR

	1843. Volgens de rekening van den 1sten jaargang.		Volgens de suppletoire rekening van den 2den jaargang.		Volgens de suppletoire rekening van den 3den jaargang.		Totaal.		1844. Volgens de rekening van den 1sten jaargang.		Volgens de suppletoire rekening van den 2den jaargang.		Totaal.		1845. Volgens de rekening van den 1sten jaargang.		Aanmerkingen.
Eerste Hoofdstuk. Onkosten op de halen en inkomsten, mitgaders teruggave van voorschotten uit 's rijks schatkist.	20195	97	200	»	78	02	20473	99	430	»	45	80	475	80	15462	48	
Tweede Hoofdstuk. Justitie en Politie	7216	20	6601	31	1253	73	15071	24	7194	25	6447	40	13641	65	6540	48	
Derde Hoofdstuk. Binnenlandsche zaken	3373	92	3161	89½	[illegible]	[illegible]	6535	81½	9539	31	1877	»	11416	31	6541	95	
Vierde Hoofdstuk. Waterstaat	19037	00½	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	36878	37	22974	81½	15892	76	38867	57½	16760	11½	
Vijfde Hoofdstuk. Geneeskundige dienst	2025	»	2807	31	304	88½	5137	19½	2325	»	3224	66½	5549	66½	2250	»	
Zesde Hoofdstuk. Eeredienst	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Zevende Hoofdstuk. Armwezen	»	»	200	»	»	»	200	»	1350	»	»	»	1350	»	350	»	
Achtste Hoofdstuk. Openbaar onderwijs	1613	»	1379	»	240	»	3232	»	2605	»	2025	»	4630	»	2175	»	
Negende Hoofdstuk. Nationale nijverheid	850	25	1347	26	[illegible]	[illegible]	2202	51	831	50	1347	26	2178	76	1039	51	
Tiende Hoofdstuk. Onvoorziene uitgaven	537	35	1458	05	32	95½	2024	35½	50	»	633	27	683	27	50	»	
Totalen der werkelijke uitgaven f	55448	69½	23029	96	13071	82	91550	47½	47299	87½	31493	15½	78793	03	51169	51½	

Derde Afdeeling.

OVERSCHRIJVINGEN OP BEGROOTINGEN VAN volgende diensten.

OVERSCHRIJVINGEN VAN DE BATIGE SLOTEN DER REKENINGEN VAN

	1843. 1sten jaargang.		2den jaargang.		3den jaargang.		Totaal.		1844. 1sten jaargang.		2den jaargang		Totaal.		1845. 1sten jaargang.		Aanmerkingen.
Transport van de totalen der werkelijke uitgaven	55448	69½	23029	96	13071	82	91550	47½	47299	87½	31493	15½	78793	03	51169	51½	
Beschikbare oversch. in ontvang gebragt op de begr. van 1845	»	»	12300	»	»	»	12300	»	»	»	»	»	»	»	»	»	
Idem van 1846	»	»	»	»	20000	»	20000	»	»	»	8000	»	8000	»	»	»	
Totalen der werkelijke uitgaven en overschrijvingen f	55448	69½	35329	96	33071	82	123850	47½	47299	87½	39493	15½	86793	03	51169	51½	

BALANS DER REKENINGEN VAN

	1843.		1844.		1845.	
Totalen der inkomsten en middelen	136708	25	121882	98	86676	66½
Idem der werkelijke uitgaven en overschrijvingen	123850	47½	86793	03	51169	51½
Batige saldo's						
In beschikbare gelden	12857	77½	35089	95	35507	15
In nog invorderbare restanten van het afgeloopen dienstjaar 1843, die op eene volgende dienst komen	2575	04	»	»	»	»
Totalen der batige saldo's f	15432	81½	35089	95	35507	15
Restanten van de nog niet afgeloopen dienstjaren 1844 en 1845	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]		
Totaal *f*	38674	95½	51082	0½		

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.